

ก.ล.ต. กำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจหลักทรัพย์ เพื่อสิทธิประโยชน์ของผู้ลงทุน

(เผยแพร่เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2567 ในคอลัมน์ “คุยกับ ก.ล.ต.” นสพ.กรุงเทพธุรกิจ)

โดย นายเอนก อยู่เย็น รองเลขาธิการ และโฆษก
สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

“ธุรกิจหลักทรัพย์” เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งในตลาดทุนที่ได้รับความท้าทายจากหลายด้าน ทั้งจากสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง การแข่งขันที่รุนแรง และการพัฒนาทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจหลักทรัพย์ต้องปรับตัวให้เท่าทัน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและพฤติกรรมของผู้ลงทุนหรือผู้ใช้บริการที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่ง ก.ล.ต. เองได้ติดตามพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งแนวโน้มและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาธุรกิจหลักทรัพย์ในตลาดทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด

ย้อนไปเมื่อปี 2565 ก.ล.ต. ได้ร่วมมือกับ The World Bank Group ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โอกาส ความท้าทาย และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับธุรกิจหลักทรัพย์ รวมทั้งการปรับตัวของผู้ประกอบการธุรกิจ ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทาง นโยบาย และกลยุทธ์ ในการส่งเสริม พัฒนา และกำกับดูแลธุรกิจหลักทรัพย์และตลาดทุนไทยให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

หนึ่งในผลสรุปจากการศึกษานี้ นำมาสู่การปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับโครงสร้างใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์และสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เพื่อเอื้อให้เกิดนวัตกรรมในตลาดทุนไทย ส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม เพิ่มความคล่องตัวและความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงปรับปรุงหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้เปิดรับฟังความคิดเห็นไปแล้วและคาดว่าจะสามารถออกหลักเกณฑ์ได้ภายในปีนี้ครับ

หากติดตามข่าวสารจาก ก.ล.ต. จะเห็นว่า ช่วงที่ผ่านมา ก.ล.ต. ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นและปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์และสัญญาซื้อขายล่วงหน้าไปหลายเรื่อง เช่น การดำรงเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ ในส่วนนิยามหนี้สินด้อยสิทธิ (qualified sub-debt) เพื่อให้มีเงินกองทุนเพียงพอรองรับความเสี่ยงและประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง และการยื่นรายงานและแบบรายงานเพื่อให้ ก.ล.ต. มีข้อมูลเชิงลึกในการกำกับดูแลความเสี่ยง

คงต้องขอให้ติดตามพัฒนาการกันต่อไปนะครับ เพราะยังมีอีกหลายเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาทบทวนเพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมปัจจุบัน โดยที่ ก.ล.ต. ไม่ได้ดำเนินการโดยลำพังนะครับ แต่เป็นการหารือร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย (ASCO) เช่น การทบทวนเกณฑ์การกำหนดวงเงินลูกค้า การพิจารณาคุณภาพหลักประกัน เพื่อให้บริษัทหลักทรัพย์ (บล.) กำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ให้เหมาะสมกับลูกค้า โดยคำนึงถึงปัจจัยคุณภาพของหลักประกันที่นำมาวาง และฐานะของ บล. ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาการชำระราคาและส่งมอบและลดผลกระทบกับเสถียรภาพและความน่าเชื่อถือของตลาดทุนโดยรวม

พูดถึงเรื่อง “ฐานะการเงิน” ของอุตสาหกรรมธุรกิจหลักทรัพย์ หลายท่านอาจจะเห็นข่าวที่ผมได้ให้ข้อมูลกับสื่อมวลชนไปบ้างแล้วนะครับว่า “ในปัจจุบัน บล. ทุกแห่งสามารถดำรงเงินกองทุนได้สูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ โดยส่วนใหญ่สามารถดำรงเงินกองทุนได้มากกว่า 2 เท่าของเกณฑ์ขั้นต่ำ” โดยเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ (NC) หมายถึง สินทรัพย์สภาพคล่อง ที่หักด้วยหนี้สินของบริษัทและหักค่าความเสี่ยงซึ่งสะท้อนถึงการเสื่อมค่าของสินทรัพย์สภาพคล่องในอนาคตแล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัทมีสินทรัพย์สภาพคล่องสุทธิเพียงพอสามารถรองรับความเสี่ยงและชำระหนี้สินทั้งหมดที่มีต่อลูกค้า ซึ่งต้องขอย้ำตรงนี้อีกครั้งครับว่า ฐานะการเงินของอุตสาหกรรมธุรกิจหลักทรัพย์ในปัจจุบันไม่มีประเด็นที่น่ากังวล และ ก.ล.ต. ได้ติดตามสถานะการดำรงเงินกองทุนของ บล. ทุกวัน และในกรณีที่ บล. ดำรง NC และอัตราส่วนเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ (NCR) ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ก.ล.ต. มีกระบวนการในการดำเนินการเป็นขั้นเป็นตอนตามลำดับ เพื่อกำกับดูแลให้ เป็นไปตามเกณฑ์ครับ

นอกจากการติดตามสถานะการดำรงเงินกองทุน เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ประกอบการธุรกิจหลักทรัพย์มีฐานะการเงินที่เพียงพอและสามารถรองรับความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจแล้ว สิ่งที ก.ล.ต. ให้ความสำคัญในการกำกับดูแลประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ มี 3 ประเด็นหลัก คือ การสร้างสภาพแวดล้อมการแข่งขันที่เป็นธรรม การสนับสนุนการแข่งขันที่มีความรับผิดชอบ และการกำกับดูแลคุณภาพการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจ การบริการลูกค้า/ผู้ลงทุนต้องมีระบบงานที่ได้มาตรฐานสากล โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ลงทุนเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ หากมีประเด็นความเสี่ยงใหม่ ๆ ที่มีผลต่อการทำหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจและกระทบต่อประโยชน์ผู้ลงทุน ก.ล.ต. จะเข้าไปตรวจสอบในเชิงลึกทันทีสำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่มีประเด็น และหากเป็นเรื่องที่กระทบกับผู้ประกอบธุรกิจหลายราย อาจตรวจสอบเฉพาะเรื่องนั้น ๆ (theme inspection) เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและไม่ให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล และร่วมมือกับผู้ประกอบธุรกิจและทุกภาคส่วนในการแก้ปัญหา และจัดการกับผลกระทบแบบบูรณาการครับ

หลังจากวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาแล้ว อาจนำไปสู่การทบทวนหลักเกณฑ์ที่มีอยู่ว่ามีความเหมาะสม เพียงพอในการควบคุมดูแลความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องได้หรือไม่ หากไม่เหมาะสมก็จะพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์ รวมถึงอาจมีการซักซ้อมทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยนข้อมูลด้านปัญหาและแนวทางป้องกันแก้ไขให้แก่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมรับทราบเพื่อไม่ให้เกิดความเสี่ยงขึ้นอีกในอนาคต

ตัวอย่างเช่นการปรับปรุงแนวทางการกำกับดูแลธุรกรรมการขายชอร์ต (Short Selling) เพื่อเพิ่มกลไกสร้างความเชื่อมั่นในการซื้อขายและป้องปรามการขายชอร์ตไม่เป็นตามเกณฑ์ (Naked Short Selling) โดยเพิ่มคุณภาพการทำหน้าที่ของ บล. และแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มความรับผิดชอบตลอดสาย พร้อมกับปรับปรุงแนวทางการกำกับดูแลการใช้คอมพิวเตอร์ส่งคำสั่งซื้อขาย (Program Trading) การส่งคำสั่งด้วยความเร็วสูง (High Frequency Trading : HFT) เพื่อสร้างความเป็นธรรมและเพิ่มความโปร่งใสของธุรกรรมในตลาดทุนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ที่ผ่านมา นับว่า “อุตสาหกรรมธุรกิจหลักทรัพย์ของไทย” มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถรับมือกับสถานการณ์และความเสี่ยงในมิติต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบได้เป็นอย่างดี ซึ่ง ก.ล.ต. ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแล ได้ดำเนินการในหลายด้านอย่างเต็มที่เพื่อสร้างความเชื่อมั่นด้านการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจที่มีคุณภาพ และคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของลูกค้าเป็นสำคัญครับ
